

# Besöksrapport Livgardet

**Datum:** 2020-02-10 samt 2020-02-25

**Plats:** Livgardet

## Deltagare:

Förtroendevalda: förtroendeperson, NOAK, skyddsombud, samt ersättare för varje

Plikträdet: Malin Eidmann, Julia Hjertén

Värnpliktiga

## Sammanfattning

Plikträdet upplevde att majoriteten värnpliktiga är nöjda med sin utbildning och att det råder goda förhållanden kopplat till utbildningen på förbandet. Livgardet har emellertid en del att arbeta med när det kommer till preventivt och reaktivt arbete med jargong. Det finns ett behov av en insats för att förbättra nätverket för kvinnliga värnpliktiga. Slutligen finns ett fåtal problem i mindre omfattning kopplat till de värnpliktigas vardag.

## Inledning

Efter Plikträdet informationsgenomgång inför kongressen samlades förtroendevalda för att diskutera diverse frågor och utvecklingspunkter som uppkommit under året. Vidare redogörs för informella lunchsamtal med värnpliktiga.

Under besöket framkom att sexuella trakasserier har ägt rum bland värnpliktiga. Berörda individer var inte på plats för besöket, därav återbesökte Plikträdet Livgardet drygt en vecka efter det första besöket. Vid det senare besöket träffade rådet endast kvinnliga värnpliktiga i orienterande syfte, för att erbjuda stöd, samt för att fånga upp fler eventuella händelser.

## Diskussion

### *Jargong*

Det framkom att det skett sexuella trakasserier i en grupp på en pluton. De som uppgav detta var inte berörda och kunde inte återberätta exakt vad det rörde sig om. Följande redogörelse framkom under Pliktrådets besök veckan därpå:

Trakasserier ägde rum i en av grupperna i en skyttepluton under GMU-skedet. Männerna i gruppen utsatte kvinnorna i samma grupp för traditionella mobbingmetoder såsom utfrysning, underhållande av information och förminskning. Även grövre överträdelser beskrevs. Männerna uttryckte skamliga förslag av sexuell natur som de och kvinnorna skulle genomföra inne på toaletterna. Männerna kollade gemensamt på porr på logementet när kvinnorna var där. Kvinnorna uppger att de vid flertalet tillfällen bett männen sluta, men trakasserier fortsatte. De kvinnliga värnpliktiga försökte prata med befälen men enligt kvinnornas kännedom skedde inga rejäla tillsägelser. Kvinnorna menar att det var allmänt känt bland befälen att det var en problematisk grupp men att befälen trots detta inte tog en aktiv roll i att få bukt med problemet. Därefter splittrades gruppen i och med att BU inleddes. Efter detta har inga liknande problem skett och berörda har befunnit sig på olika utbildningsorter.

Vidare uppger ett flertal kvinnor att olämpliga och sexistiska kommentarer ofta förekommer från flera håll, vilka innefattar men begränsas inte till ovan nämnda individer.

De kvinnliga värnpliktiga uppger att de inte vet var de ska vända sig för att anmäla händelser likt ovan. De uppger att de känner hopplöshet kopplat till att få bukt med rådande jargong i allmänhet. Delvis då se saknar tilltro och kunskap om eventuell befintlig åtgärdsplan, samt då de upplever avsaknad av reaktivt arbete från befäl och ledning.

Enligt Pliktrådets uppfattning handlar detta om en kultur- och ledarskapsfråga. Som utbildande myndighet är det viktigt att befäl och personal som handhar värnpliktiga tar en aktiv ledarskapsroll och tydligt förmedlar genom både ord och handling vad som är ett acceptabelt bemötande inom ramen för myndighetens värdegrund. Det kan inte tillåtas en kultur bland vare sig männen eller kvinnorna, där olämpligt beteende ses mellan fingrarna. Pliktrådet vill lyfta kritik mot att förbundet låtit denna jargong fortgå bland de värnpliktiga.

För att säkerställa att liknande situation som ovan uppstår igen utan att det ageras vill Pliktrådet uppmuntra förbundet till att informera de värnpliktiga om vart de kan vända sig när någon utsätts för trakasserier, diskriminering, och liknande. Detta bör göras kontinuerligt med varje inryckande kull, dessutom bör informationen finnas lättillgänglig under året för de värnpliktiga att ta del av. Vi anser att förbundet bör utveckla befintlig rutin och åtgärdsplan för situationer av liknande karaktär och tydligt informera personal och värnpliktiga om denna. Inom ramen för åtgärdsplanen bör en del vara att förmedla till värnpliktiga att avskiljning till följd av olämpligt beteende är en möjlig konsekvens.

### ***Totalförsvarets rekryteringsmyndighet och mönstring***

De värnpliktiga som utbildas mot Militärpolis upplever att de lovades saker vid TRM som sedan inte levererades i realiteten. Exempel som gavs var motorcykelkörkort. Vidare råder förvirring gällande utbildningen kopplat till krigsplacering. De uppger att utbildningen för MP under frivilligtiden har varit längre än elva månader. Således spekuleras kring om de moment de inte hinner med innebär att de inte får en fullvärdig utbildning för krigsplacering som MP.

### ***Medinflytande***

De flesta förtroendevalda känner till vem på förbandet som är lokalt medinflytandeansvarig (LMA). Däremot uppger de att de inte fått klarhet i hur de kan använda denna roll som stöd. Pliktrådet upplever att de förtroendevalda inte riktigt greppat syftet med deras förtroendeuppdrag.

Pliktrådet ser ett behov av att tillsammans med FM HKV PROD UTB och förbanden implementera och utveckla medinflytandet till den motor för verksamhetsutveckling och trygghet för individen som den kan och bör vara.

### ***NK***

De värnpliktiga upplever att NOAK och NK inte fyller sina syften och är långt ifrån att uppnå full potential. De menar att det saknas struktur och rutin. Det finns ingen utsatt tid i schemat för möten och därav blir dessa sällan av, eller ligger under opassande tider som ej ska drabba verksamheten, såsom under lunch. Det upplevs positivt med manliga deltagare, däremot upplever de värnpliktiga att frivillig närvaro resulterar i att individer som redan har goda värderingar attraheras, snarare än de individer som behöver höra budskapet.

Monolog genomgång i storforum med stöd av en Powerpoint anser de värnpliktiga vara en ineffektiv metod för att förmedla ett viktigt budskap. Istället önskar de att mötena består av utbildning, diskussion i små grupper och framtagande av konstruktiv handlings- och åtgärdsplan. De uppger att utbildningspassen gärna får innehålla utbildning i ledarskap, härskartekniker, hur anmälan om illa behandling går till, dylikt. Värnpliktiga ger exempel på ett tillfälle då de suttit i mindre grupper och diskuterat, vilket de menar var ett mycket givande format. Vidare önskar de att befäl eller anställda ska närvara på vissa NK-möten. Dels för att stödja mötets upplägg, dels för att vägleda de värnpliktiga gällande hur frågor och förslag kan implementeras i realiteten.

Kvinnliga värnpliktiga anger att de lyft ovannämnda förslag på förbandsnämnden, men upplever att de inte nått framgång med sina förslag. Värnpliktiga upplever att det pratas mycket kopplat till NOAK och NK, men att agerande saknas.

### ***Kommunikation***

Värnpliktiga uppger i en av plutonerna att befälen under lång tid samlat in deras privata mobiltelefoner varje morgon. Detta låter enligt Pliktrådets mening underligt och som att försvarbart lagstöd för detta saknas.

### ***Fritid***

Det har vid enstaka tillfällen plötsligt och med kort varsel strukits tjänstefria helger. Vid några av dessa tillfällen har de värnpliktiga informerats samma dag som tänkt hemresedag att de ej kommer få helgledigt. Detta kopplat till finansiella och sociala komplikationer är problematiskt.

### ***Utrustning***

Slutet av utbildningen börjar närma sig och de värnpliktiga med behov av syninsatser har ännu inte fått dessa.

Värnpliktiga uppger att även de minsta kroppsskydden är för stora.

### ***Resor***

Värnpliktiga med lång resväg, i synnerhet de som bor långt ifrån publika transportmedel i södra såväl som norra Sverige, uppger att de på grund av den långa restiden inte får tillräcklig tid för återhämtning i hemmet. Detta bör förbundet undersöka och överväga åtgärder såsom alternativt transportmedel eller bevilja tidigare helgledighet för berörda individer.

### **Avslutning**

Plikträdet hoppas att vi med denna rapport har förmedlat en bedömning som kan bidra i processen att skapa konstruktiva åtgärder. Plikträdet upplevde att de värnpliktiga överlag tycks nöjda med utbildningen men kom även i kontakt med en del väsentliga utvecklingspunkter, främst kopplat till kvinnornas trivsel.

Vi vill tacka förbundet för ett samarbetsvilligt mottagande och givande besök. Vi har förhoppningar om, och ser fram emot, ett fortsatt gott samarbete mellan Plikträdet och Livgardet.

Tack för ett givande besök,

Malin Eidmann  
Kommunikationsansvarig